

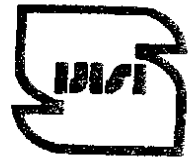

جمهوری اسلامی ایران

Islamic Republic of Iran

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

Institute of Standards and Industrial Research of Iran

استاندارد ملی ایران

۶۳۴۵

چاپ اول

اردیبهشت ۱۳۸۲

ISIRI

6345

1st . edition

MAY 2003

فرآورده های شوینده ، آرایشی و بهداشتی - واحدهای

تولیدی - آئین کار

Cosmetic products - Code of hygienic practice

۱۳۸۸

نشانی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران : کرج - شهر صنعتی، صندوق پستی ۳۱۵۸۵-۱۶۳
دفتر مرکزی : تهران - بالاتر از میدان ولیعصر، کوچه شهید شهماتی، پلاک ۱۴، صندوق پستی ۶۱۳۹-
۱۴۱۵۵

تلفن مؤسسه در کرج: ۰۲۶۱-۲۸۰۶۰۳۱-۸

تلفن مؤسسه در تهران: ۰۲۱-۸۹۰۹۳۰۸-۹

دورنگار: کرج ۰۲۶۱-۲۸۰۸۱۱۴ - تهران ۰۲۱-۸۸۰۲۲۷۶

بخش فروش - تلفن: ۰۲۶۱-۲۸۰۷۰۴۵ - دورنگار: ۰۲۶۱-۲۸۰۷۰۴۵

پیام نگار: Standard @ isiri.or.iran

بهاء: ۲۰۰۰ ریال

Headquarter : Institute Of Standards And Industrial Research Of IRAN

P.O.Box: Karaj IRAN 31585-163

Cenral Office : NO.14,Shahid Shahamati St. , Valiasr Ave. Tehran

P.O.Box: 14155-6139

Tel.(Karaj): 0098 261 2806031-8

Tel.(Tehran): 0098 21 8909308-9

Fax.(Karaj): 0098 261 2808114

Fax.(Tehran): 0098 21 8802276

Email: Standard @ isiri.or.iran

Price:

آشنایی با مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب قانون، تنها مرجع رسمی کشور است که عهده دار وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) میباشد.

تدوین استاندارد در رشته های مختلف توسط کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان مؤسسه، صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط با موضوع صورت میگیرد. سعی بر این است که استانداردهای ملی، در جهت مطلوبیت ها و مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فنی و فن آوری حاصل از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع شامل: تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، بازرگانان، مراکز علمی و تخصصی و نهادها و سازمانهای دولتی باشد. پیش نویس استانداردهای ملی جهت نظرخواهی برای مراجع ذینفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال میشود و پس از دریافت نظرات و پیشنهادها در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که توسط مؤسسات و سازمانهای علاقمند و ذیصلاح و با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می شود نیز پس از طرح و بررسی در کمیته ملی مربوط و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی چاپ و منتشر می گردد. بدین ترتیب استانداردهایی ملی تلقی می شود که بر اساس مفاد مندرج در استاندارد ملی شماره (5) تدوین و در کمیته ملی مربوط که توسط مؤسسه تشکیل میگردد به تصویب رسیده باشد.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد میباشد که در تدوین استانداردهای ملی ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندیهای خاص کشور، از آخرین پیشرفتهای علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی استفاده می نماید.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون به منظور حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردها را با تصویب شورای عالی استاندارد اجباری نماید. مؤسسه می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آنرا اجباری نماید.

همچنین بمنظور اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمانها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و گواهی کنندگان سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاهها و کالیبره کنندگان وسایل سنجش، مؤسسه استاندارد اینگونه سازمانها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران مورد ارزیابی قرار داده و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آنها اعطا نموده و بر عملکرد آنها نظارت می نماید. ترویج سیستم بین المللی یکاها، کالیبراسیون وسایل سنجش تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی از دیگر وظایف این مؤسسه می باشد.

کمیسیون اعضاء فرآورده های شوینده، بهداشتی و آرایشی - آئین کار بهداشتی و امودهای تولیدی

رئیس

روشن طبری، مژده
(فوق لیسانس فارچ شناسی)

سمت یا نمایندگان

پژوهشگر مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی
ایران و دبیر کمیته بین المللی فرآورده های آرایشی
و بهداشتی ISO

اعضاء

امامی سعید، ژاله
(فوق لیسانس بهداشت)

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
آزمایشگاه کنترل غذا و دارو

پدرام رازی، سید حسین
(مهندس شیمی)

واحد تولیدی گل پسند

تیموری، عزیزه
(فوق لیسانس شیمی)

واحد تولیدی پاکشو

تیموریان، پرویز
(فوق لیسانس مدیریت صنایع)

واحد تولیدی پاکسان

عبدالوهابی، ماهرخ
(دکترای داروسازی)

واحد تولیدی عام کف(داروگر)

کوچک پور، پریوش
(دکترای داروسازی)

واحد تولیدی تولید دارو

محمودی، محمد رضا
(لیسانس شیمی)

واحد تولیدی شیمی بهداد

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

محمودی امین، زهرا

(لیسانس شیمی)

واحد تولیدی شیمی و پتروشیمی

مسکوفیان، روپرت

(لیسانس شیمی)

واحد تولیدی پاکسان

معاير حقیقی فرد، سودابه

(لیسانس شیمی)

واحد تولیدی عام کف (داروگر)

هاتفی، میترا

(فوق لیسانس میکروبیولوژی)

دیپ

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

مارونسی، نازدار

(لیسانس میکروبیولوژی)

پیشگفتار

استاندارد فرآورده‌های شوینده، بهداشتی و آرایشی - آئین‌کار واحدهای تولیدی که توسط کمیسیون‌های مربوط تهیه و تدوین شده در سی‌امین جلسه کمیته ملی استاندارد مورخ ۸۰/۱۲/۲۲ مورد تأیید قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ بعنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدیدنظر خواهد شد و هرگونه پیشنهادی که برای اصلاح یا تکمیل این استانداردها ارائه شود، در هنگام تجدیدنظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین برای مراجعه به استانداردهای ایران باید همواره از آخرین تجدیدنظر آنها استفاده کرد.

در تهیه و تدوین این استاندارد سعی شده است که ضمن توجه به شرایط موجود و نیازهای جامعه، در حدامکان بین این استاندارد و استاندارد ملی کشورهای صنعتی و پیشرفته هماهنگی ایجاد شود.

منابع و مأخذی که برای تهیه این استاندارد به کار رفته به شرح زیر است:

- ۱- روشن طبری، مژده - راهنمای میکروبیولوژی صنایع بهداشتی، آرایشی، شرکت صنایع شیمی و پتروشیمی ایران، سال ۱۳۷۶
- ۲- روشن طبری، مژده - GMP در صنایع آرایشی و بهداشتی - انجمن صنایع شوینده، بهداشتی و آرایشی ایران، سال ۱۳۷۸

مقدمه

فرآورده‌های بهداشتی، آرایشی می‌تواند محیط مناسبی برای تعدادی از میکروارگانیسم‌ها باشد. میکروارگانیسم‌ها با رشد و تکثیر در فرآورده‌های بهداشتی، آرایشی موجب آلودگی، فساد و تغییرات شیمیایی آنها شده و یا بهداشت و سلامت مصرف کننده را در معرض خطر قرار می‌دهند.

بسیاری از این آلودگی‌ها و راههای انتقال آنها اگر به درستی شناخته شوند، قابل پیشگیری می‌باشند. بررسی‌های علمی نشان داده است که در بیشتر موارد، این آلودگی‌ها به دلیل رعایت نکردن اصول بهداشتی بوده، بنابراین تعیین شرایط بهداشتی و رعایت اصول آن در واحدهای تولید کننده فرآورده‌های بهداشتی، آرایشی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد.

فرآورده‌های شوینده، بهداشتی و آرایشی - آئین‌کار بهداشتی واحدهای تولیدی

۱ هدف

هدف از تدوین این استاندارد تعیین اصول کلی و شرایط بهداشتی در واحدهای تولید کننده فرآورده‌های بهداشتی، آرایشی می‌باشد.

۲ دامنه کاربرد

این استاندارد برای کلیه واحدهای تولید کننده فرآورده‌های بهداشتی، آرایشی کاربرد دارد.

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد واژه‌ها و یا اصطلاحات با تعاریف زیر به کار می‌رود:

۱-۳ پاک کردن

پاک کردن یعنی برداشت و حذف فیزیکی مواد خارجی دیدنی و نادیدنی از سطوح، با استفاده از یک روش اجرایی مناسب

۲-۳ بهداشتی کردن

بهداشتی کردن یعنی کاهش تعداد میکروارگانیسم‌های زنده در سطوح، تا رسیدن به یک حد قابل قبول، با استفاده از یک روش اجرایی مناسب

۳-۳ آلاینده

آلاینده یعنی هر گونه عامل بیولوژیکی، شیمیایی و مواد خارجی که به نوعی سطوح یا فرآورده را آلوده کرده و ایمنی آن را در معرض خطر قرار دهد.

۴-۳ آلودگی

آلودگی یعنی وجود یا ورود آلاینده به فرآورده یا محیط‌های مرتبط با تولید آن

۴ طراحی بهداشتی و امد تولیدی

طراحی و ساختار واحد تولیدی در تهیه فرآورده نهایی با کیفیت مرغوب مؤثر بوده و می‌تواند شرایط بهداشتی داخل و خارج آن را تحت تأثیر قرار دهد، لذا طراحی و ساختار آن بایستی به گونه ای باشد که پاک کردن و بهداشتی کردن آن به آسانی انجام شود.

۱-۴ سطوح

سطوح محیط مانند کفها، دیوارها، سقفها، پنجرهها و درها باید به گونه ای باشند که محل تجمع گرد و غبار و کثافات نشده و پاک کردن و بهداشتی کردن آنها آسان باشد.

۱-۱-۴ کفها

کفها باید صاف و نفوذناپذیر بوده، به آسانی قابل تمیز شدن و نسبت به خوردگی با مواد پاک کننده مقاوم باشد. زیرسازی کفها به منظور پیشگیری از ترک خوردگی باید بسیار محکم و مقاوم باشد. در صورت مشاهده هر گونه شکاف باید فوراً آن را بازسازی و یا کف پوشها را تعویض نمود، زیرا هرگونه ترک خوردگی موجب اشکال در پاک کردن می‌شود. کفها باید دارای شیب ملایمی به طرف آب گذرها بوده و آب گذرها باید طوری ساخته و نگهداری شوند که گرفتگی و بوی نامطبوع در لوله‌ها ایجاد نکند.

بمنظور محدود نمودن تجمع ذرات و پاک شدن آسان، بهتر است محل اتصال کف و دیوارها بدون زاویه باشد.

۲-۱-۴ دیوارها، سقفها، پنجرهها و درها

کلیه مواد مورد استفاده در سطوح دیوارها و سقفها باید صاف و نفوذناپذیر بوده، به آسانی قابل تمیز کردن باشد و نیز نسبت به خوردگی با مواد پاک کننده مقاوم باشد. کلیه شکافهای ایجاد شده در دیوارها و سقفها و هر گونه ترک خوردگی، آسیب دیدگی و پوسته پوسته شدن باید فوراً بازسازی شوند. برآمدگی‌های روی دیوارها و سقفها باید در حداقل بوده و به آسانی قابل تمیز شدن باشد. بمنظور پیشگیری از تجمع گرد و خاک، تأسیسات روکار مانند لوله کشی باید بسیار کم بوده و در صورت لزوم پاک و شستشو گردد.

بهتر است پنجرهها با دیوارها هم سطح بوده و از ساخت پنجره‌های تاقچه دار خودداری شود، زیرا بیشتر در معرض گرد و غبار قرار می‌گیرند. مواد مورد استفاده در ساخت درها و پنجرهها باید کاملاً صاف و نفوذناپذیر بوده و به آسانی قابل پاک کردن و در صورت لزوم بهداشتی کردن باشد.

۴-۱-۳ ورود مواد اولیه و رفت و آمد کارکنان

۴-۱-۳-۱ ورودیهای مواد اولیه باید یکطرفه بوده و از محل رفت و آمد کارکنان تولید مجزا باشد.

۴-۱-۳-۲ واحد تولیدی باید به گونه‌ای طراحی شود که بخشهای تولید از سایر بخشها مجزا شده و ورود کارکنان غیرمجاز به بخشهای تولید غدغن اعلام شود.

۴-۱-۳-۳ پیش از ورود به بخشهای تولید باید مکان مناسبی برای پوشیدن لباسهای مخصوص کار در نظر گرفته شود.

۴-۱-۴ نور و روشنایی

۴-۱-۴-۱ به منظور انجام درست فرآیند، لازم است بخشهای مختلف تولید دارای نور طبیعی یا مصنوعی مناسب بخصوص در اطراف تجهیزات باشد.

۴-۱-۴-۲ در بخشهایی که فرآورده‌های قابل اشتعال وجود دارد یا در قسمتهایی که امکان تماس با آب را دارند، باید از لامپهای با ایمنی لازم و در صورت لزوم ضد انفجار استفاده گردد.

۴-۱-۴-۳ لامپها باید به گونه‌ای حفاظت شوند که در صورت شکستن اتفاقی، موجب آلودگی فرآورده نشود.

۴-۱-۵ کنترل آفات

۴-۱-۵-۱ طراحی و ساخت واحد تولیدی باید بگونه‌ای باشد که از ورود حشرات، جوندگان، پرندگان و آفات دیگر به بخشهای مختلف آن جلوگیری شود.

۴-۱-۵-۲ کلیه بخشهایی که باز بودنشان ضروری نمی باشد باید بسته شوند.

۴-۱-۵-۳ کلیه بخشهایی که باز بودنشان ضروری است باید به منظور پیشگیری از ورود آفات، مجهز به توری یا پوشش‌های مناسب باشند.

۴-۱-۵-۴ کلیه درهایی که در زمان ورود و خروج، احتمال انتقال آلودگی از طریق آنها وجود دارد، باید در طول مدتی که از آنها استفاده نمی گردد بسته بمانند.

۴-۱-۵-۵ در مواردی که لازم است درها برای مدتی طولانی باز بمانند، استفاده از پرده‌های عمودی هوا می‌تواند ورود حشرات و آفات را محدود کند.

۴-۱-۵-۶ کلیه بخشهای داخل واحد تولیدی باید بگونه‌ای طراحی شود که هیچ گونه پناهگاهی برای آفات ایجاد نگردد.

۴-۱-۴ محوطه واحد تولیدی

۴-۱-۴-۱ سرویسهای بهداشتی مانند توالت، دستشویی، حمام و غیره باید خارج از بخش تولید واقع شده و در شرایط بهداشتی نگهداری شود.

۴-۱-۴-۲ محوطه واحد تولیدی باید تمیز بوده و در شرایط بهداشتی نگهداری شود، همچنین کلیه شرایطی که می تواند جاذب آفات باشد باید از بین برود.

۴-۱-۴-۳ بخشهایی مربوط به انبارش موقت ضایعات باید به منظور کنترل آفات در شرایط بهداشتی نگهداری شود.

۴-۱-۴-۴ بامها باید دارای آب گذرهای مناسبی باشد و برای پیشگیری از تراوش آب به داخل ساختمان، توجه خاصی به آنها شود.

۴-۱-۴-۵ به منظور پیشگیری از تکثیر حشرات و رشد میکروبها در آبهای راکد و جلوگیری از تجمع آبهای حاصل از باران و برف، آب گذرها باید بطور مناسبی طراحی شوند.

۵ انبار

در طراحی انبار باید شرایط بهداشتی ساختمان و محوطه خارج از آن بدقت مورد توجه قرار گیرد. ۱-۵ دیوارها، سقف و کف باید دارای پوشش بدون خلل و فرج بوده و مقاوم باشد بطوریکه به آسانی پاک و بهداشتی شوند.

۲-۵ برای جابجایی و بررسی مواد انبارش شده، انبار باید از نور و روشنایی کافی برخوردار باشد. ۳-۵ انبار باید دارای تهویه مناسب و کافی باشد.

۴-۵ آب مورد استفاده در انبار باید لوله کشی شده و بهداشتی باشد.

۵-۵ سرویسهای بهداشتی مانند دستشویی، توالت و غیره باید در خارج از انبار واقع شود.

۶-۵ از آنجائیکه تجهیزات و مواد غیرقابل استفاده ممکن است پناهگاهی برای تکثیر حشرات، جوندگان و آفات شوند باید در بخشهای مربوط به انبارش موقت، شرایط بهداشتی رعایت شود.

۷-۵ کلیه تجهیزات و وسایل مورد استفاده در انبار باید قابل پاک کردن باشد.

۸-۵ محوطه خارج از انبار به منظور پیشگیری از تکثیر حشرات باید دارای آب گذرهای مناسبی باشد.

۶ تجهیزات

- ۱-۶ تجهیزات و خطوط انتقال باید طوری طراحی شوند تا حتی الامکان محل مناسبی برای رشد میکروارگانیسم‌ها ایجاد نشود و پاک کردن، بهداشتی کردن و بازرسی آنها آسان انجام شود.
- ۲-۶ جنس مواد مورد استفاده در ساخت تجهیزات و خطوط انتقال باید در مقابل مواد پاک‌کننده، بهداشتی‌کننده و فرآیند مقاوم بوده و با فرآورده سازگاری داشته باشد.
- ۳-۶ اتصالات داخلی و نواحی جوشکاری شده در تجهیزات و خطوط انتقال باید کاملاً صاف باشد.
- ۴-۶ سطوح داخلی مخازن باید دارای انحناء مناسب بوده، شیر تخلیه باید در انتهایی‌ترین قسمت مخزن قرار گرفته و شیب ملایمی نیز بطرف آن وجود داشته باشد.
- ۵-۶ مخازن جهت جلوگیری از آلودگی از طریق هوا باید دارای درپوش‌های مناسبی باشد.
- ۶-۶ خطوط انتقال مورد استفاده باید با فرآورده و مواد پاک‌کننده سازگار بوده و حتی الامکان کوتاه باشد.
- ۷-۶ تجهیزات باید بگونه‌ای طراحی شوند که پیاده کردن آنها آسان و سریع انجام شود.

۷ سیستم‌های آب

- ۱-۷ با توجه به اینکه آب آلوده می‌تواند یکی از منابع اصلی آلودگی در فرآورده باشد، بنابراین باید توجه ویژه‌ای در طراحی این سیستم‌ها و روش‌های عمل‌آوری آنها بعمل آید.
- ۲-۷ جنس مواد مورد استفاده در سیستم‌های آب باید به آسانی قابل پاک کردن و بهداشتی کردن باشد.
- ۳-۷ در صورت استفاده از لامپ‌های ماوراء بنفش و صافی در سیستم‌های آب باید بطور مرتب آنها را مورد بازرسی و کنترل قرار داد.
- ۴-۷ برای پیشگیری از رشد میکروارگانیسم‌ها در مخازن ذخیره توصیه می‌شود که آب درون مخزن در گردش باشد.

۵-۷ از آنجائیکه بسترهای دیونیزاسیون، شیر فلکه، خطوط انتقال و غیره می‌تواند بعنوان منابع آلودگی آب محسوب شوند بنابراین باید توجه ویژه‌ای به آنها گردد.

۸ سیستم‌های هوا

توصیه می‌شود کیفیت هوای مورد نیاز برحسب نوع فعالیت‌هایی که در هر بخش انجام می‌شود، مورد توجه قرار گرفته و سیستم‌های هوا برای هر بخش بطور ویژه‌ای طراحی شود. در طراحی سیستم‌های هوا باید به مواردی مانند کیفیت هوای ورودی، درجه حرارت و رطوبت توجه نمود.

۹ پاک کردن و بهداشتی کردن

با توجه به اینکه پاک کردن و بهداشتی کردن از مهمترین روش‌های اجرایی در تولید فرآورده‌هایی باکیفیت مرغوب می‌باشد بنابراین هر واحد تولیدی باید روش‌های اجرایی و برنامه‌های آموزشی مربوط به امور پاک کردن و بهداشتی کردن را تهیه و کارکنان مسئول برای انجام این کار را تعیین نماید.

کلیه کارکنان مربوط به امور پاک کردن و بهداشتی کردن، باید در زمینه استفاده درست از موادشیمیایی، وسایل و تجهیزات مربوطه، آموزشهای لازم را کسب نمایند.

۱-۹ بخش‌های تولید

کارهای مربوط به پاک کردن و بهداشتی کردن باید برای هر بخش با توجه به فعالیت‌های مورد نظر در آن، برطبق برنامه زمان‌بندی شده ماهانه، فصلی و غیره انجام شود.

۱-۱-۹ کف بخش‌های تولید باید بطور مرتب پاک و در صورت لزوم بهداشتی شود.

۲-۱-۹ دیوارها، سقف، لوله‌ها و وسایل ثابت باید طبق برنامه زمان‌بندی شده مدون، پاک و در صورت لزوم بهداشتی شود.

۳-۱-۹ کلیه تجهیزات مربوط به پاک کردن و بهداشتی کردن، باید در شرایط مناسب و بهداشتی نگهداری شوند.

۲-۹ تجهیزات

۱-۲-۹ کلیه تجهیزات مربوط به تولید باید در فواصل ساخت و پس از پایان کار، پاک و بهداشتی شود و برای فرآیندهای پیوسته تناوب آن برحسب نیاز تعیین شود.

۲-۲-۹ تجهیزات باید پس از پاک و بهداشتی شدن با آب قابل قبول از نظر میکروبیولوژی، آبکشی شده و برای پیشگیری از آلودگی دوباره در شرایط مناسبی نگهداری شود.

۱۰ جابجایی، انبارش و آزمون مواد اولیه

با توجه به اینکه مواد اولیه آلوده، می‌تواند سبب آلودگی تجهیزات و محیط شده، اثر نگهدارنده را کاهش داده و موجب تغییرات نامطلوب در فرآورده شوند، بنابراین باید در جابجایی، انبارش و آزمون آنها دقت ویژه‌ای بعمل آید.

۱-۱۰ مواد اولیه باید بطور منظم و مرتب نگهداری شده و برای چرخه درست مواد، اطلاعاتی مانند تاریخ ساخت و ورود آنها به انبار، مشخص باشد.

۲-۱۰ مواد اولیه باید به محض دریافت، از نظر بسته‌بندی بازرسی شوند و در صورت نامناسب بودن، بطور جداگانه در بخش‌های خاصی نگهداری گردد.

۳-۱۰ مواد اولیه باید به محض دریافت، با رعایت شرایط سترونی، نمونه‌برداری و آزمایش شوند و تا صدور نتایج آزمون در قرنطینه نگهداری گردند.

۴-۱۰ برای انتقال مواد اولیه باید براساس نوع آنها از روشهای مناسب استفاده شود.

۱۱ بهداشت کارکنان

۱-۱۱ شستشوی دستها

۱-۱-۱۱ شستشوی دستها باید هنگام شروع کار و ورود به نواحی تولید (هرچند بار که وارد شوند) انجام گردد و بدین منظور توصیه می‌شود که برای یادآوری، نشانه‌های مشخصی در بخش‌های مناسب نصب گردد.

۲-۱-۱۱ تعداد دستشویی‌ها باید کافی بوده و آب گرم و سرد، مواد شوینده، نرم کننده، دستمال‌کاغذی یا خشک‌کن‌های خودکار در محل دستشویی موجود باشد.

۳-۱-۱۱ توصیه می‌شود کارکنان برای شستشوی دستها مورد تشویق قرار گیرند.

۲-۱۱ غذا خوردن، آشامیدن و سیگار کشیدن

غذا خوردن، آشامیدن و سیگار کشیدن باید در بخش‌های تولید، غدغن و نزدیک به این بخش‌ها، محلی بدین منظور در نظر گرفته شود و در شرایط بهداشتی نگهداری گردد.

۳-۱۱ لباس کار

۱-۳-۱۱ کارکنان باید در محیط کار از لباسهای مناسب و تمیز مانند روپوش، پیش‌بند و کفش استفاده نمایند و هنگام خروج از بخش‌های تولید آنها را از تن خارج کرده و هنگام ورود بپوشند (هرچند بار که ورود و خروج انجام شود).

۲-۱-۱۱ مو و ریش باید پوشانده شده و از ماسک و دستکش نیز به روش درست استفاده شود.

۳-۳-۱۱ توصیه می‌شود از لوازم زینتی مانند ساعت مچی و یا حتی کارت شناسایی بر روی لباس استفاده نشود.

۴-۱۱ کنترل عادات ناپسند

۱-۴-۱۱ کارکنان نباید بر روی فرآورده یا تجهیزات سرفه یا عطسه نمایند.

۲-۴-۱۱ کارکنان بخش‌های تولید باید از تماس انگشتان با دهان، بینی و اطراف آنها خودداری کنند.

۳-۴-۱۱ کارکنان باید تشویق شوند تا در صورت ابتلاء به امراض و یا وجود هر گونه زخم در بدن، آن را گزارش نمایند.

۴-۴-۱۱ کلیه عادات بد کارکنان که بگونه‌ای ممکن است فرآورده یا تجهیزات را آلوده نمایند باید مورد نظارت قرار گیرد.